

ПОШИРЕННЯ КАРАНТИННИХ ШКІДНИКІВ РОСЛИН В УКРАЇНІ

Мета. Проаналізувати динаміку поширення шкідників рослин, які мають статус карантинних видів на території України, на основі даних Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів. **Методи.** Використовували офіційні дані щодо поширення карантинних організмів рослин, які інтерпретували за допомогою аналітично-порівняльного методу досліджень. **Результати.** Встановлено, що впродовж 2015—2023 рр. на території України тривав розвиток як обмежено поширених, так і видів шкідників, віднесених до списку А-1 (шкідливі організми, які відсутні на території України) Переліку регульованих шкідливих організмів. За даними Держпродспоживслужби України, зі списку А-2 (обмежено поширених видів на території України), спостерігається збільшення ареалу американського білого метелика, західного кукурудзяного жука й південноамериканської томатної молі, тоді як площі під картопляною міллю й західним квітковим трипсом мають тенденцію до зменшення. Осередки розвитку середземноморської плодової мухи, яка нині належить до списку відсутніх на території України, упродовж досліджуваних років виявляли щорічно в Одеській області. При цьому, з 2022 р. спостерігається деяке збільшення ареалу виду. Зафіксовано зростання площ, заселених тютюновою білокрилкою, яка також належить до списку А-1. З 2019 р. стрімко поширюється ясенева смарагдова вузькозлатка, а з 2023 р. зафіксовано присутність жовто-бурого мармурового клопа. **Висновки.** За результатами аналізу поширення карантинних видів шкідників рослин встановлено збільшення площ, заселених американським білим метеликом, західним кукурудзяним жуком, південноамериканською томатною міллю, середземноморською плодовою мухою, тютюновою білокрилкою, а також появу на території України відсутніх раніше ясеневі смарагдової вузькозлатки та жовто-бурого мармурового клопа. З метою недопущення поширення ка-

Ю.С. ГОЛЯЧУК,
кандидат біологічних наук

Г.О. КОСИЛОВИЧ,
кандидат біологічних наук
Львівський національний університет
природокористування,
вул. Володимира Великого, 1,
м. Дубляни, Львівський р-н,
Львівська обл., 08381, Україна

рантинних шкідників необхідно, щоб суб'єкти господарювання, діяльність яких може сприяти поширенню карантинних організмів, суворо дотримувалися державної політики в сфері карантину рослин.

карантин рослин; карантинні шкідники; Перелік регульованих шкідливих організмів; список А-1; список А-2

Проникнення й поширення карантинних організмів рослин становить загрозу як природним ресурсам країни, так і її економіці. Опинившись у сприятливих умовах і без суттєвого тиску з боку природних ворогів (які, зазвичай, відсутні у нових ареалах заселення), вони можуть завдати значних збитків. Приклади катастрофічних наслідків проникнення й швидкого поширення чужорідних організмів, для яких рослини є живителями, відомі давно. Широковідомий факт Ірландського картопляного голоду (Irish Potato Famine), який був спричинений масовим ураженням картопляних полів фітопатогенним організмом *Phytophthora infestans* (Mont.) de Bary [1]. Картоплю в Європу завезли близько 1800 р., після чого вона стала основною культурою в Ірландії, а вже у 1845 р. сприятливі для збудника фітофторозу погодні умови країни призвели до епіфітотії хвороби, яка зни-

щила майже весь урожай. Цей факт став причиною масового голоду та еміграції ірландського населення [2].

Види організмів, карантинних для території України, занесені до Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженого Наказом Міністерства аграрної політики України № 397 від 16.07.2019 [3]. Перелік включає два види кліщів, 100 видів комах, 60 видів збудників хвороб, дев'ять видів нематод і 15 видів бур'янів у списку А-1 (карантинні організми, відсутні на території України); п'ять видів комах, п'ять видів збудників хвороб, один вид нематод і шість видів бур'янів у списку А-2 (карантинні організми, обмежено поширені на території України); три види комах, п'ять видів збудників хвороб, два види нематод і один вид бур'янів у списку регульованих некарантинних організмів.

Щорічно Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), на яку покладено виконання функцій у сфері захисту рослин, оприлюднює офіційні дані щодо поширення карантинних об'єктів рослин на території України [4].

Метою роботи було проаналізувати динаміку поширення карантинних видів шкідників рослин на території України впродовж 2015—2023 рр. Інформація щодо поширення карантинних організмів взята з офіційного сайту Держпродспоживслужби України [4].

Матеріали й методи. За допомогою аналітично-порівняльного методу визначали динаміку поширення карантинних видів комах, яких виявляли на території України впродовж 2015—2023 рр. Для визначення дина-

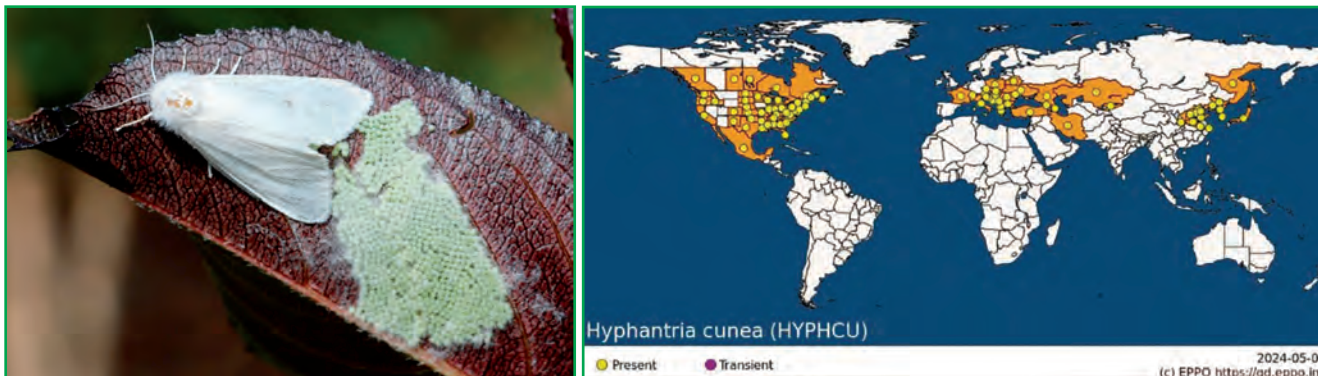
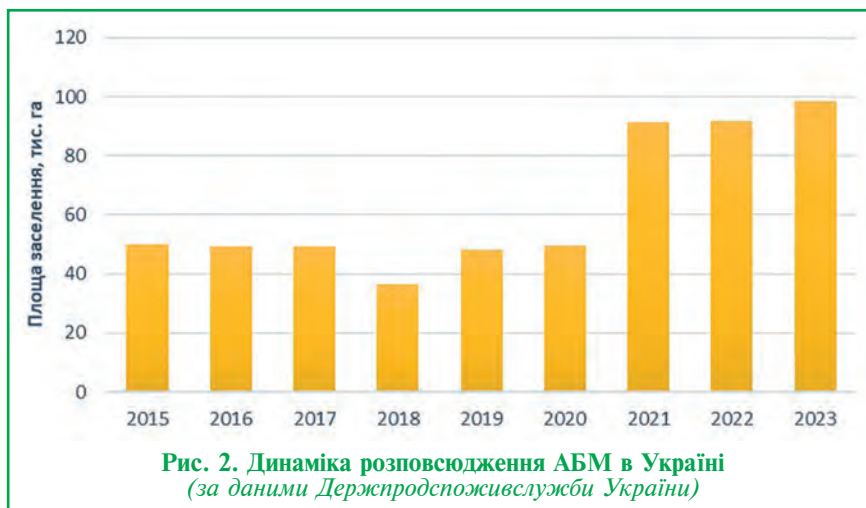

Рис. 1. Американський білий метелик: зліва — зовнішній вигляд імаго і яйцекладка [5], справа — географія розповсюдження в світі [6]

міки розповсюдження карантинних шкідників використовували дані, наведені в офіційних джерелах Держпродспоживслужби України [4].

Американський білий метелик (*Hyphantria cunea* Drury.) — широкий поліфаг, який пошкоджує понад 250 видів плодкових, декоративних, лісових та інших культур, уперше був зареєстрований в Україні у 1952 р. на території Закарпатської області [5]. Походить вид із Північної Америки. Звідти він поширився в країни Європи та Азії (рис. 1). Нині він належить до списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

У 2015 р. шкідника зареєстровано у 20-ти областях України на загальній площі 49847,7 га (рис. 2). До 2018 р. площа поширення виду зменшилася до 36417,1 га завдяки зменшенню поширення виду в Дніпропетровській області. Натомість ареал американського білого метелика (АБМ) розширився на Рівненську область. У 2019 р. осередки розвитку шкідника були зареєстровані вже й у Волинській області. До 2020 р. площі, заселені АБМ, зросли до 495108,8 га, а в 2021 р. вони зросли до 91303,4 га за суттєвого поширення виду у Волинській області (з 2319,1 га в 2020 р.

до 44306,1 — у 2021 р.). З 2021 р. вид не реєстрували на території Донецької області.

На початку 2024 р. АБМ зафіксовано у 21 області України. Найбільші площі, заселені шкідником, у Волинській облас-

ті — 44306,1 га (рис. 3). Не виявляється вид лише в Донецькій, Закарпатській, Львівській областях. Дані поширення шкідника в Криму недоступні через окупацію півострова з 2014 р.

Західний кукурудзяний жук

Рис. 3. Ареал карантинних шкідників рослин в Україні станом на 01.01.2024 (по областях) (за даними Держпродспоживслужби України)

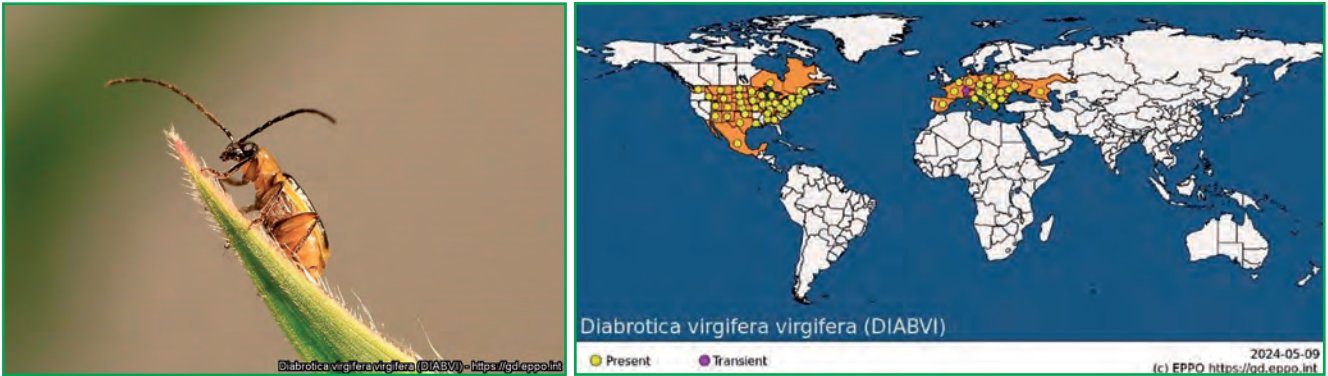

Рис. 4. Західний кукурудзяний жук: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Peter Baufeld), справа — географія розповсюдження в світі [6]

(*Diabrotica virgifera virgifera* Leconte) уперше був описаний у Канзасі, в Європі уперше зареєстрований 1992 р. у Сербії, а в Україні перші осередки виявили у 2000 р. в західних областях [7]. Нині вид зареєстровано у Північній Америці та в країнах Європи (рис. 4). В Україні він входить до списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

Західний кукурудзяний жук (ЗКЖ) живиться кукурудзою, але науковці відзначають можливість розвитку личинок на 20-ти видах злакових рослин, а імаго — на 10-ти видах злаків. Проте інші види рослин, крім кукурудзи, не забезпечують личинкам і дорослим особинам повноцінного розвитку [6].

Кукурудза — культура, площі під якою в Україні за останні 20 років зросли у понад чотири рази. За даними Державної служби статистики України [8] площі кукурудзи впродовж 2015—2023 рр. змінювалися в межах 3,8—5,5 млн га (рис. 5).

Збільшення площі під кукурудзою в Україні сприяло й швидкому поширенню ЗКЖ (рис. 5). Якщо в 2015 р. шкідником було заселено 86167,5 га, то в 2022 р. цей показник зріс до 144167,8 га. У 2015 р. ЗКЖ було зареєстровано у шести західних областях України (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька й Чернівецька), у Вінницькій, а найбільша площа заселення — в Закарпатській області, 14148 га. У 2017 р. ареал шкідника розширився на десять областей, і осередки виду почали виявляти

Рис. 5. Динаміка розповсюдження ЗКЖ (за даними Держспродспоживслужби України) та площ посіву кукурудзи в Україні (за даними Державної служби статистики України)

у Волинській та Житомирській областях. Суттєве зростання площ, заселених ЗКЖ, відбулося в 2018 р., коли вид стрімко поширився в центральних і південних областях України: Київській (501 га), Кіровоградській (750 га), Миколаївській (13622 га), Одеській (457 га). У Дніпропетровській області вид уперше зареєстровано у 2021 р. на площі 155 га.

У 2023 р. кількість областей, в яких є площі, заселені ЗКЖ, зросла до 18: до переліку областей додалися Полтавська (445 га) і Чернігівська (265 га) області (рис. 3).

Отже, станом на 01.01.2024 незаселеними ЗКЖ залишилися південні (Херсонська й Запорізька), східні (Донецька, Луганська й Харківська) та Сумська області. Найбільші площі заселення шкідником зафіксовано в Чернівецькій області, де з 63 тис. га кукурудзи заселеними виявилися понад 55 тис. га.

Картопляна міль (*Phthorimaea operculella* (Zeller)) походить із Південноамериканського континенту, звідки поширилася на всі континенти світу, де вирощують картоплю (рис. 6). В Україні вперше вид був виявлений у Криму в 1980 р. [10]. Шкідник належить до списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

Гусениці картопляної молі живляться переважно рослинами з родини пасльонових (*Solanaceae*), проте основним жителем є картопля [9]. Площі під картоплею в Україні впродовж 2015—2022 рр. були відносно постійними й варіювали в межах 1,2—1,3 млн га. У 2023 р. площі картоплі дещо зменшилися — 0,88 млн га (рис. 7).

Заселеність картопляною мілью впродовж досліджуваного періоду зменшилася з 1604,5 га у 2015 р. до 781,5 га у 2021 р. (рис. 7). У 2015—2019 рр. вид ви-

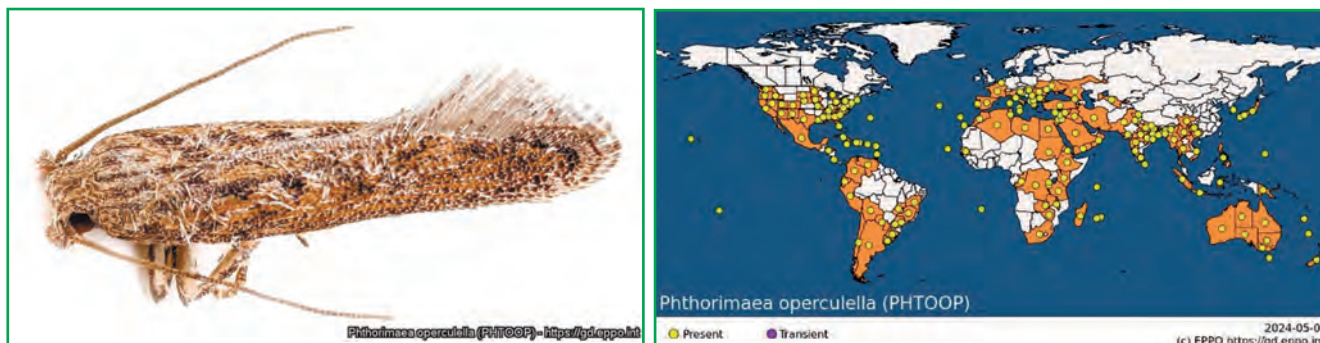

Рис. 6. Картопляна міль: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Denis Kasatkin), справа — географія розповсюдження в світі [9]

являли у східних і південних областях: Донецькій, Запорізькій, Одеській, Харківській та Херсонській, а з 2020 р. й у Луганській області.

Станом на початок 2024 р. найбільші площі, заселені картопляною мілью, зареєстровані в Херсонській і Донецькій областях — 345,3 га і 222,7 га, відповідно (рис. 3).

Південноамериканська томатна міль (*Tuta absoluta* (Meurick)) — вид поширений в Південній Америці, звідки він і походить, у країнах Європи, Азії та Африки (рис. 8) [11]. Пошкоджує переважно помідори, але може заселяти й інших представників родини пасльонових [12]. Нині він включений до списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

В Україні спостерігається стрімке поширення виду по областях. Якщо в 2015—2020 рр. площа заселення шкідником становила 883,9—1191,0 га, то у 2021 р. вид було зареєстровано уже на площі 4532,2 га, і до 2023 р. південноамериканська то-

Рис. 7. Динаміка розповсюдження картопляної молі (за даними Держпродспоживслужби України) та площ картоплі в Україні (за даними Державної служби статистики України)

матна міль поширилася в Україні на площі 6316,1 га (рис. 9). Щодо поширення по областях, то в 2015—2017 рр. вид було зареєстровано у трьох південних областях України: Миколаївській, Одеській і Херсонській. А з 2018 р. вид почав поширюватися в Запорізькій області, у 2019 р. були зареєстровані нові вогнища у Волинській і Черкаській областях, у 2020 р. шкідника виявили в Закарпатській області, а в 2021 р. були зафіксовані площі заселен-

ня видом у Дніпропетровській, Донецькій і Хмельницькій областях.

На початок 2024 р. південноамериканська томатна міль зареєстрована в дев'ятьох областях України (рис. 3) з найбільшими площами поширення в Миколаївській області — 5216,7 га.

Із карантинних шкідників, які в Україні завдають шкоди в умовах закритого ґрунту, упродовж 2015—2023 рр. працівники Держпродспоживслужби реєстру-

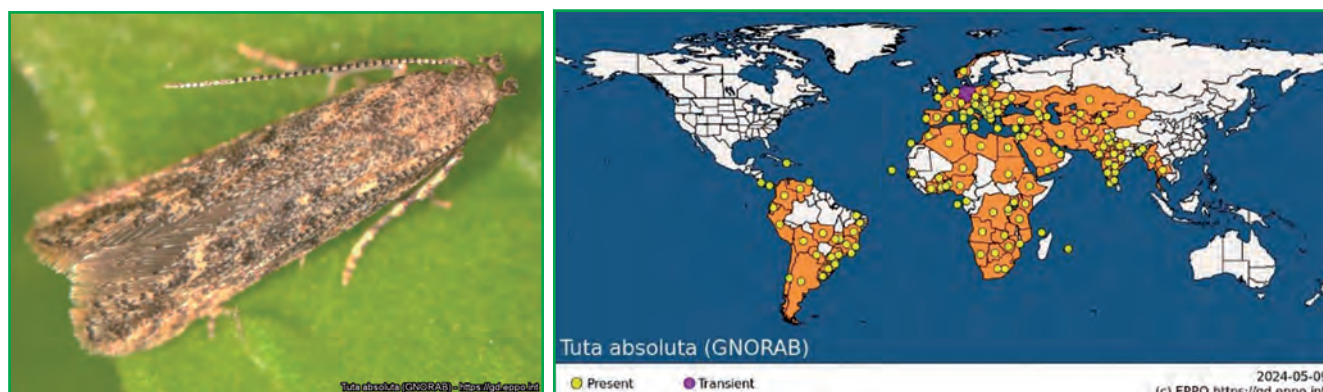

Рис. 8. Південноамериканська томатна міль: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Marja van der Straten), справа — географія розповсюдження в світі [11]

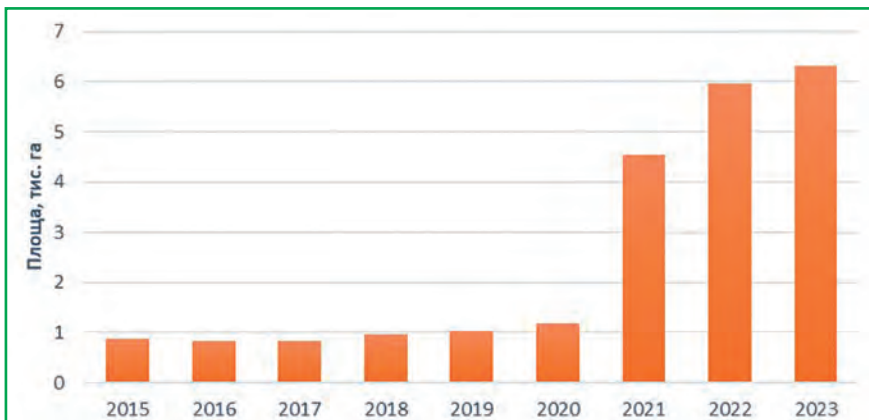

Рис. 9. Динаміка розповсюдження південноамериканської томатної молі в Україні (за даними Держспродспоживслужби України)

вали західного квіткового трипса й тютюнову білокрилку.

Західний квітковий трипс (*Frankliniella occidentalis* (Pergande)) — поширений в усьому світі шкідник (рис. 10), який заселяє понад 250 видів трав'янистих і деревних видів рослин із 62-х родин [13]. В Україні вид уперше виявили у 2001 р. на Закарпатті [14]. Нині шкідника віднесено до

і Донецькій областях. Площі скоротилися до 5,6 га. У 2019 р. західного квіткового трипса виявили в умовах закритого ґрунту в Полтавській області. З 2020 р. вид не реєструють у Дніпропетровській області, а площі заселення шкідником зменшилися до 2,4 га.

Станом на початок 2024 р. західний квітковий трипс заре-

єстрований у Полтавській, Тернопільській та Херсонській областях на загальній площі 2,4 га (рис. 3). Найбільші площі — у теплицях Тернопільської області (1,6 га).

Тютюнова білокрилка (*Bemisia tabaci* (Gennadius)) — вид, який уперше був описаний у 1889 р. як шкідник тютюну в Греції. Відтоді він поширився як шкідник понад 600 видів рослин у всьому світі (рис. 12) [15]. В Україні вперше вид зареєстровано 2007 р. у приватній теплиці біля м. Івано-Франківськ [16]. Нині шкідник належить до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

Запровадження карантинних заходів дозволило знищити вогнища шкідника в Івано-Франківській, а потім у Львівській областях. З 2014 по 2018 рік тютюнову білокрилку щороку реєстрували в Херсонській області на площі 0,5 га, а з 2019 р. — в Херсонській області на площі 0,15 га і

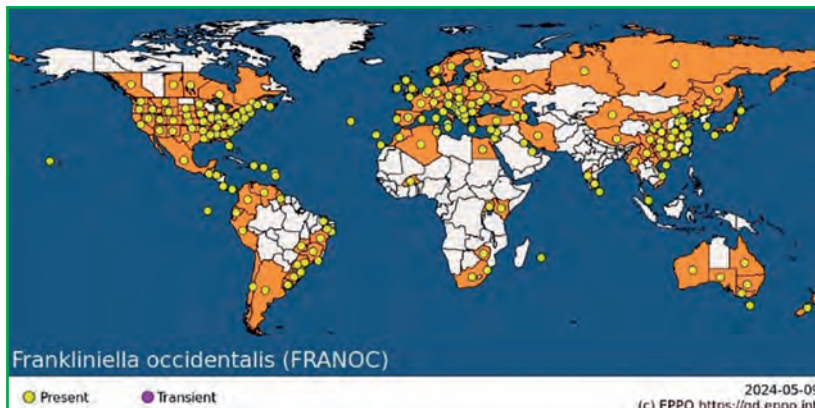

Рис. 10. Західний квітковий трипс: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Blandine Delbourse), справа — географія розповсюдження в світі [13]

списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

У 2015 р. західного квіткового трипса зареєстровано у теплицях шести областей України (Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська, Херсонська) на загальній площі 12,7 га (рис. 11). Найбільші площі фіксували в Дніпропетровській області — 10,7 га. Починаючи з 2016 р., вдалося поступово ліквідувати осередки заселення західним квітковим трипсом в Івано-Франківській, Закарпатській

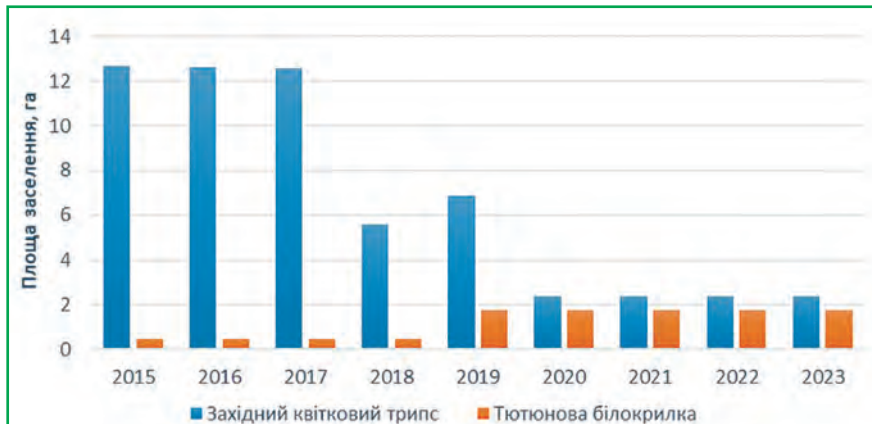

Рис. 11. Динаміка розповсюдження карантинних шкідників закритого ґрунту в Україні (за даними Держспродспоживслужби України)

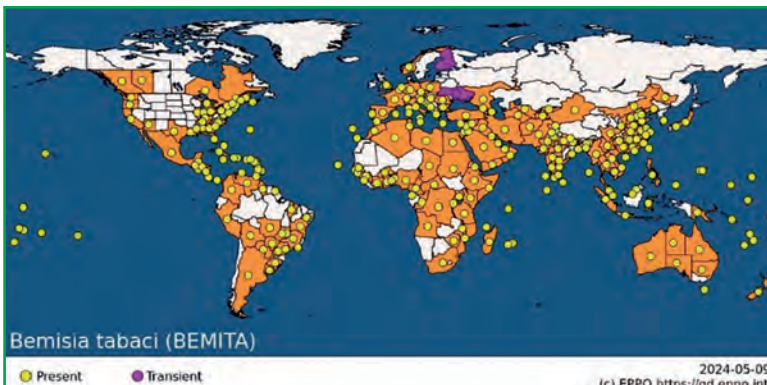

Рис. 12. Тютюнова білокрилка: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото W. Billen-Pflanzenbeschaustelle), справа — географія розповсюдження в світі [15]

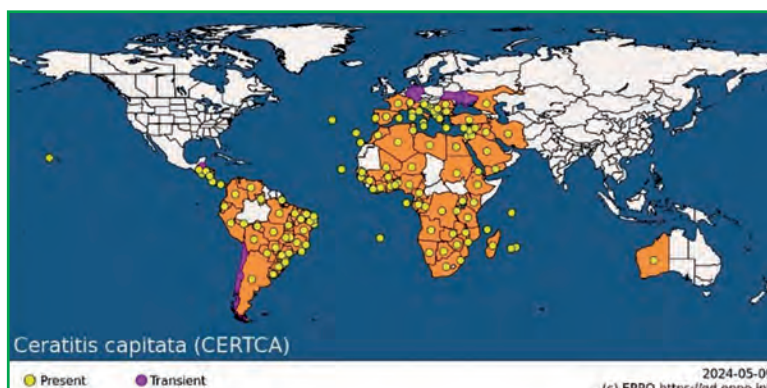

Рис. 13. Середземноморська плодова муха: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Agroscope FAW, Wddenswil (CH)), справа — географія розповсюдження в світі [17]

в Полтавській області на площі 1,6 га (рис. 3).

На території України, крім тютюнової білокрилки, зі списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів зареєстровано вогнища й інших карантинних шкідників, зокрема: середземноморської плодової мухи, вузькозлатки ясеневі смарагдової та жовто-бурого мармурового клопа [4].

Середземноморська плодова муха (*Ceratit is capitata* (Wiedemann)) — поліфаг, який пошкоджує понад 350 видів рослин із 70-ти родин. Вид має африканське походження (південь від Сахари). Нині шкідник трапляється в країнах Африки, Центральної й Південної Америки, Європи, Азії та Океанії (рис. 13) [17]. В Україні вид віднесено до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

Уперше на території України вид виявили у 2007 р. в Одеській області [18]. До 2021 р. площа заселення даним карантинним шкідником була незмінною і ста-

Рис. 14. Динаміка розповсюдження середземноморської плодової мухи в Україні (за даними Держспродрозпозживслужби України)

новила 9,9 га (рис. 14). У 2022 р. вогнище заселення середземноморською плодовою мухою збільшилося до 11,9 га (рис. 3).

Вузькозлатка ясеневі смарагдова (*Agrilus planipennis* Fairmaire) — вид, який має азійське походження. Нині шкідник має обмежене поширення в Європі, Азії та Північній Америці (рис. 15) [19]. Основними жителами шкідника є види роду ясен (*Fraxinus*) [20]. В Україні

вид занесено до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів [3].

В Україні перші осередки поширення шкідника зареєстровано 2019 р. у Луганській області на площі 13,3 га [4]. У подальшому спостерігалось стрімке зростання ареалу на території області. У 2020 р. площа заселення видом уже сягала 536,8 га, у 2021 р. — до 1000 га в Луганській області, з'явилися перші осередки розвит-

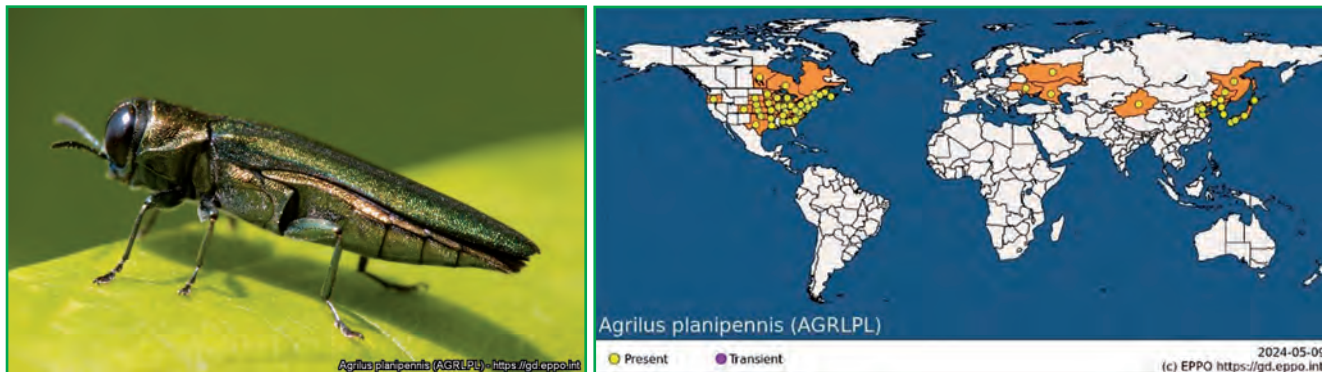

Рис. 15. Вузькозлатка ясенева смарагдова: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Eduard Jendek), справа — географія розповсюдження в світі [19]

ку златки в Харківській області на площі 177,8 га (рис. 16).

За даними Держпродспоживслужби, у 2023 р. вузькозлатка ясенева смарагдова зареєстрована в трьох областях України: Київській, Луганській і Харківській на загальній площі 1211,7 га. Найбільші площі поширення в Луганській області — 1005 га (рис. 3).

Жовто-бурий мармуровий клоп (*Halyomorpha halys* Stel) — карантинний шкідник-поліфаг азійського походження. Він пошкоджує понад 100 видів плодових, декоративних дерев, а також польових культур [21]. В Україні вид віднесено до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів [3]. Вид зареєстровано у 2023 р. в Запорізькій та Дніпропетровській областях на загальній площі 58,2 га (рис. 3).

ВИСНОВКИ

Аналіз динаміки поширення карантинних шкідників впродовж 2015—2023 рр. виявив присутність на території України як

Рис. 16. Динаміка розповсюдження вузькозлатки ясеневі смарагдової в Україні (за даними Держпродспоживслужби України)

об'єктів, що мають обмежене поширення й занесені до списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів, так і осередки розмноження видів, що входять до списку А-1 відсутніх на території України.

Дані Держпродспоживслужби України свідчать про зростання площ, заселених карантинними видами шкідників рослин: АБМ, ЗКЖ, південноамериканська томатына міль, тютюнова білокрил-

ка та середземноморська плодова муха. Сприяють розширенню ареалу карантинних шкідників самостійні міграції імаго, пасивне поширення видів, великі площі в країні, зайняті рослинами-живителями ЗКЖ, широке коло рослин-живителів АБМ і недотримання карантинних заходів захисту рослин суб'єктами господарювання.

Загрозливою є ситуація з поширенням карантинних видів зі

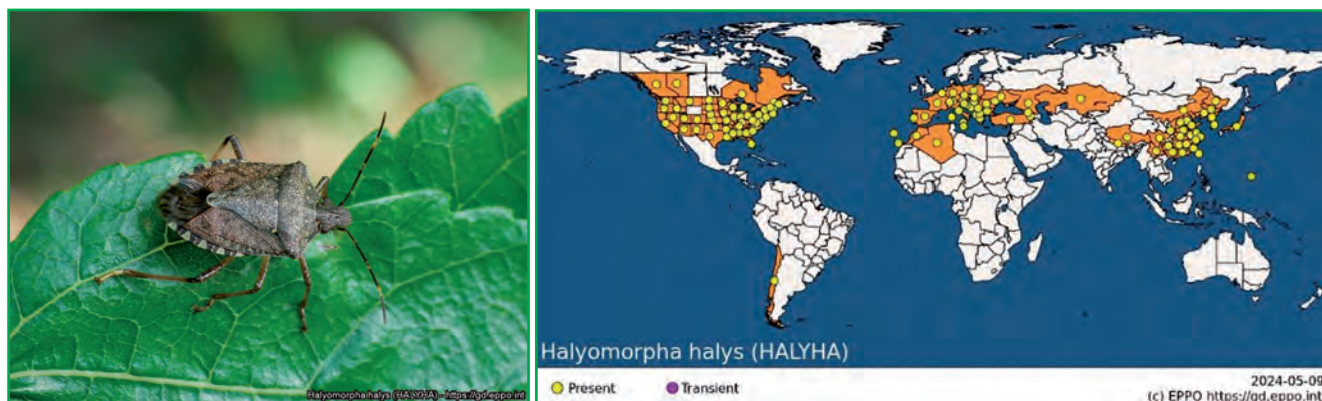

Рис. 17. Жовто-бурий мармуровий клоп: зліва — зовнішній вигляд імаго (фото Gilles San Martin), справа — географія розповсюдження в світі [21]

списку А-1 — вузькозлатки ясе-невої смарагдової та жовто-бурого мармурового клопа. Недотримання карантинних заходів може призвести до стрімкого зростання площ заселення даними видами шкідників і, відповідно, економічних збитків, яких вони можуть завдати.

Позитивною є карантинна ситуація з картопляною міллю та західним квітковим трипсом, поширення яких вдалося стримати й, навіть, скоротити завдяки карантинним заходам із локалізації та ліквідації вогнищ поширення шкідників.

Дотримання карантинних заходів є обов'язковою умовою господарювання суб'єктів, діяльність яких стосується вирощування, зберігання, переробки, реалізації, використання, вивезення, ввезення та транспортування об'єктів, які можуть бути джерелом живлення або місцем збереження чи перенесення карантинних шкідливих організмів рослин.

Фінансування роботи: стаття має аналітичний характер.

Конфлікт інтересів: у статті використано офіційні дані Держпродспоживслужби України, а також офіційні дані Європейської та Середземноморської організації із захисту рослин (European and Mediterranean Plant Protection Organization), розміщені у вільному доступі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Saffer A., Tateosian L., Saville A.C., Yang Y.P., & Ristaino J.B. Reconstructing historic and modern potato late blight outbreaks using text analytics. *Scientific reports*. 2024. №14 (1). Article 2523. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-52870-2>
2. Agrios G.N. *Plant pathology*. 5th ed. Elsevier Academic Press. 2005. 922 p.
3. Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів. Наказ Міністерства аграрної політики України № 716 від 29.11.2006 (зі змінами № 467 від 04.08.2010, № 397 від 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-06#Text>
4. Огляд поширення карантинних організмів в Україні. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva/fitosanitarnij-kontrol/oglyad-poshirennya-karantinnih-organizmiv-v-ukrayini>
5. Американський білий метелик — «уні-

версальний» карантинний шкідник плодів, декоративних і лісових культур. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/news/amerikanskij-bilij-metelik-universalnij-karantinnij-shkidnik-plodovih-dekorativnih-i-lisovih-kultur?v=5eceb73f22d70>

6. *Hyphantria cunea*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/HYPHCU>

7. *Diabrotica virgifera virgifera*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/DIABVI>

8. Сільське, лісове та рибне господарство. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

9. *Phthorimaea operculella*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/PHTOOP>

10. Картопляна міль. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/karantinni-organizmi/kartoplyana-mil-211118-2.pdf>

11. *Tuta absoluta*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/GNORAB>

12. Південноамериканська томатна міль — небезпечний карантинний шкідник томатів. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/karantinni-organizmi/mil-urozdil.pdf>

13. *Frankliniella occidentalis*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/FRANOC>

14. Західний квітковий трипс. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/karantinni-organizmi/zakhidny-kvitkoviy-trips.pdf>

15. *Bemisia tabaci*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/BEMITA>

16. Карантинна білокрилка — небезпечний шкідник культур закритого ґрунту. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/Структурні/Підрозділи/Фітосанітарія%20контроль%20у%20сфері%20насінництва%20та%20розсадництва/Фітосанітарний%20контроль/Карантинний%20стан%20України/Фітосанітарні%20лабораторії/Тютюнова%20білокрилка.pdf>

17. *Ceratitis capitata*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/CERTCA>

18. Середземноморська плодова муха. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/karantinni-organizmi/seredsemnomorska-mukha-stattya-na-sayt-290819.pdf>

19. *Agrilus planipennis*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/AGRLPL>

20. Небезпечний карантинний шкідник — вузькозлатка ясеневі смарагдова. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/Структурні/Підрозділи/Фітосанітарія%20контроль%20у%20сфері%20насінництва%20та%20розсадництва/Фітосанітарний%20контроль/Карантинний%20стан%20України/Фітосанітарні%20лабораторії/Ясеневі%20златка.pdf>

21. *Halyomorpha halys*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/HALYHA>

Holiachuk Yu.,

ORCID: 0000-0002-2890-164X

Kosylovych H.,

ORCID: 0000-0001-5908-3312

*Lviv National Environmental University,
1, Volodymyr Velykyi str., Dubliany,
Lviv district, Lviv region,
80381, Ukraine*

Spread of quarantine plant pests in Ukraine

Goal. Of article is analyse of spreading dynamics of insect species with the quarantine status for Ukraine territory based on data of the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection. **Methods.** The work used official data on the distribution of plant quarantine organisms, which were interpreted using the analytical and comparative method of research. **Results.** The development of insect species with status of locally presented (list A-2 of the List of regulated harmful organisms) and species with status of absent (list A-1) in Ukraine was detected during 2015—2023. By data of State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection, the areal of American white moth, western corn rootworm and South American tomato moth have increased, while the spreading area of potato moth, and western flower thrips have decreased. These species have status of locally presented in Ukraine. The Mediterranean fruit fly belongs to list A-1, but its spreading area was detected in Odessa region during 2015—2023, and from 2022, some increase of spreading was noted. State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection fixes the increasing of tobacco whitefly (list A-1) area. The rapid spread of emerald ash borer are noted in Ukraine from 2019, and brown marmorated stink bug are presented in Ukraine in 2023. **Conclusions.** According to the results of the analysis of the distribution of quarantine insect species, an increase in the areas inhabited by American white moth, western corn rootworm, South American tomato moth, Mediterranean fruit fly, tobacco whitefly, as well as the appearance of the previously absent emerald ash borer and brown marmorated stink bug on the territory of Ukraine were established. In order to prevent the spread of quarantine pests, business entities whose activities may contribute to the spread of quarantine organisms must strictly adhere to the state policy in the field of plant quarantine.

plant quarantine; quarantine insects; List of regulated harmful organisms; list A-1; list A-2

Надійшла до редакції: 09.05.2024

Прийнята до друку: 21.05.2024

Надруковано й опубліковано онлайн:
червень 2024